

Редіна Є. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
науковий співробітник, кандидат економічних наук*

РОЗВИТОК ВЛАСНОГО СУДНОПЛАВСТВА ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Після отримання незалежності Україна стала власником значної частини морської галузі Радянського Союзу. Великі судноплавні компанії, морські торговельні порти, судноремонтні заводи, потужні суднобудівні підприємства повинні були забезпечувати державі можливість проводити активну судноплавну політику, здійснюючи не тільки перевезення власних зовнішньоторговельних вантажів, але й чистий експорт послуг з морського перевезення. З об'єктивних і суб'єктивних причин Україна не тільки не змогла ефективно використати цей потенціал, а й в значній мірі втратила його. В найбільш критичному стані сьогодні знаходиться транспортний флот. Без прийняття рішучих заходів щодо його оновлення, в недалекому майбутньому Україна взагалі втратить статус морської держави.

Морський транспорт в силу географічного розташування нашої країни являє собою найважливіший чинник розвитку її зовнішньоекономічних зв'язків і економіки в цілому, тому створення сприятливих умов його розвитку і функціонування є надзвичайно важливою задачею, розв'язанню якої слід приділяти велику увагу.

Світовий досвід свідчить, що невід'ємною складовою економічного розвитку будь-якої морської держави є розвиток власного судноплавства. Слід відмітити, що світова економіка характеризується розширенням, поглибленням та ускладненням зовнішньоекономічних зв'язків, переважна частина яких здійснюється морем. Важливу роль у забезпеченні цих зв'язків виконує морський транспорт. З цього приводу для України як морської держави важливе значення має проблема становлення та розвитку власного національного морського флоту, що дозволить уникнути економічної залежності від інших країн у забезпеченні своїх зовнішньоторговельних зв'язків.

Високий рівень розвитку національного морського торговельного судноплавства, враховуючи особливості прояву зовнішньоекономічних факторів, повинен формуватися за критеріями забезпечення фрахтової незалежності зовнішньої торгівлі й повноцінної участі в перевезеннях вантажів світового фрахтового ринку. Судна українських судноплавних компаній фактично не приймають участі у перевезеннях в значних обсягах експорту продукції Україною.

Взагалі роль торговельного судноплавства в системі міжнародних та внутрішньодержавних перевезень важко переоцінити. Однак невідповідність сучасним вимогам експлуатації суден існуючого в державі еконо-

мічного механізму їх реєстрації не дозволяє належним чином розвивати суднопластво. Тому удосконалення економічного механізму реєстрації суден в Україні слід вважати актуальним, своєчасним і практично доцільним завданням.

В умовах глобалізаційних процесів робота транспортної системи як єдиного цілого є суттєвим фактором ефективного функціонування народногосподарського комплексу, сприяння зростанню конкурентоспроможності, підтримки політичного та зовнішньоекономічного курсу, спрямування нашої держави до світових та європейських фінансово-господарських зв'язків.

Морське торговельне суднопластво є провідним засобом ефективного використання вигідного геостратегічного місцеположення України, визначення та реалізації національної транспортної політики, інтеграції до світового та європейського економічного простору.

Одним з основних стримуючих чинників процесу розвитку торговельного мореплавання України є відсутність ефективного економічного механізму державного регулювання національного суднопластва. Відповідно обґрунтування регуляторного механізму функціонування торговельного суднопластва України слід розглядати як надзвичайно важливу державну задачу, від вирішення якої, в певній мірі, залежить економічна безпека нашої держави. Важливим завданням економічної науки є розробка теоретико-методичних засад економічного механізму реєстрації суден, вдосконалення державного регулювання національного суднопластва.

Таким чином, завдання розробки та обґрунтування ефективного регуляторного механізму функціонування торговельного суднопластва набуває значення одного з найважливіших чинників економічної політики України. Основними умовами, що забезпечать ефективний розвиток торговельного мореплавання України, є:

- інвестиційна привабливість галузі, перш за все, для вітчизняних експортерів і фінансових установ аргументом є встановлення єдиного фіксованого податку на тоннаж, реєстрація застав та окремих часток у власності на судно;

- конкурентоспроможність позиціонування українських судновласників на світовому фрахтовому ринку, перш за все, шляхом створення передумов, які повинні забезпечити інтеграцію окремих суб'єктів господарювання у відповідності до необхідного рівня глобалізації цих сфер економіки;

- недискримінаційна підтримка державою суб'єктів господарювання у торговельному мореплаванні, незалежно від форм власності та прапору що визнаватиметься чинним.

На підставі дослідження процесів розвитку торговельного мореплавання, починаючи з другої половини минулого століття, слід відмітити, що перетворення у торговельному мореплаванні набули глобального ха-

рактеру. Основними напрямками є лібералізація умов реєстрації флоту, завдяки чому для судновласників зменшилися податкове навантаження та трудомісткість перевезень, лібералізація принципів, форм і засобів державного та міждержавного регулювання діяльності у сфері торговельного мореплавання, що призвело до відкритого доступу до більшості ринків морських перевезень вантажів.

Ємельянова К. С.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри національної економіки*

ВИДИ СТРАТЕГІЇ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ КРУЇЗНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Круїзний бізнес є одним з видів економічної діяльності підприємств морського транспорту. Комплексний розвиток круїзного бізнесу має бути важливим напрямом реформування морегосподарського комплексу України. Довгий час вітчизняному круїзному бізнесу не було приділено значної уваги, не зважаючи на світові тенденції збільшення чисельності круїзних пасажирів. Так, провізна спроможність світового круїзного флоту за період 2007 – 2010 рр. збільшилася на 29 % (Организационно-правовые основы функционирования морехозяйственного комплекса Украины / под ред. О. Н. Кибик, О. П. Подцерковного, 2012). Однак частка України на світовому круїзному ринку є вкрай мізерною (3 %). В той самий час як США, Іспанія, Франція, Японія, Китай та деякі інші країни отримують значний прибуток від круїзного бізнесу. Тому одним із завдань державної економічної політики України має стати розробка довгострокової стратегії збалансованого розвитку круїзного бізнесу.

Велика кількість наукових підходів до визначення стратегії, починаючи від військової до сучасної термінології, призвела до виникнення певних проблем з тлумаченням її змісту. Так, в класичних варіантах визначення стратегії, вона є поняттям достатньо абстрактним. В них не підкреслено системність у формуванні стратегії, інструменти її досягнення та складові. Частково зазначені недоліки були усунені пізніше сучасними дослідниками.

В круїзному бізнесі стратегія означає довгострокову програму досягнення поставлених завдань, результати яких можуть бути оцінені за допомогою системи збалансованих показників. Крім того, вона повинна забезпечити ефективне використання наявних ресурсів та сприяти підвищенню конкурентоспроможності круїзного бізнесу в Україні.

Стратегії розвитку круїзного бізнесу властиві особливі характеристики. Вона має бути сформульована з урахуванням цілей всіх учасників круїзного бізнесу і зацікавлених сторін. Вона має також бути ситуацій-